

14-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, ÁPRILIS 3. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egy évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / félévre - 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG / egy évre 8 ft. / félévre - 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egy évre 6 ft. / félévre - 3 * Külföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

A MUNKÁCS-BESZKIDI VASUT. (1884 aug. — 1887 április 1.) Beszkidajla, márczius hó. Azt vélem, a közönséget nem érdekli az, a mire már a szakértő is egyet ásit: hogy hány hid és hány alagút van a vonalon? Mert a munka rendkívülisége nem ebben rejlik. A szakembert is inkább az érdekli, hogy minő körülmények között, mennyi idő alatt épült és mibe került? A nagy közönséget pedig a tisztán emberi része. Milyen a vidék; mivé fog válni? Milyen népség van arra? Hogyan élnek?

Valóban, ott a hol annyi mindenféle elem kerül össze, a hol annyi ellentétes szerzetűz érdek igyekszik érvényesülni: ottan az emberek legkevésbé tagadják meg jellemüket. És ezt a zagyva társadalmat nem csupán a megélhetés rideg szüksége tartja együtt. Az utolsó kőmivésben is megvan a férfi legnemesebb törekvésének, az alkotás vágyának egy szikrája. Évezredek mulva idegen nép fia kíváncsian tekint a földből kinyúló romokra. Vajjon mikor épültek, és mi célra?

A vicinális vasutak korát éljük Magyarországon. A fővonalak már kiépültek. Minden megyében van már vasut. A munkács-stryji az utolsó elsőrendű vonal egyelőre. Nem is közgazdasági érdekből épült, hanem stratégiai célra. A magyar részen Schönborn gróf uradalman jár. Osztrákországban pedig Skolétól a Beszkidig gróf Kinszky birtokait szeli. A vidék szegény. A Vicsa völgye csupa bükkfaerdő. Nem is igen fog a vasut folytán változni a vidék. A pap és a jegyző ezentúl is kocsin fog Bereg-

MUNKÁCS-BESZKIDI VASUT: A KOSÁRIVÖLGY HIDA. Divald fényképe után rajzolta Dörre Tivadar.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Table with financial data for the insurance company, including columns for 'Kiadások', 'Hozamok', and 'Tartalékok'. It lists various types of risks and their corresponding amounts.

Table with financial data for various companies and individuals, including names like 'Kiadások', 'Hozamok', and 'Tartalékok'. It lists various types of risks and their corresponding amounts.

A KULLOGÓ.

TANYAVÉ (KOMÁROM).

A KULLOGÓ.

CSUKÁZÓ OLÁH (MEZŐSÉG).

FŐNÖS (SIÓ).

A CSIKÁSZ (ECSEDI LÁP).

MAGYAR HALÁSZ-ÉLET. — HERMAN OTTÓNAK A KIR. MAGYAR TUDOMÁNYI TÁRSULAT KIADÁSÁBAN MOST MEGJELENT MŰVÉBŐL.

a bámuló szem egy szünet nélkül kavargó, kigyózdó, gomolygó tömeget látott; a megnyálkásodott vízből apró buborékok keltek s minden pillanatban száz meg száz csikász jelent meg a felszínén csillagokra álló bajuszával, hogy nyomban eltűnjék.
E csikátömeg felszínén hevert a csikászűrő, rendszeren egy kanálalakra kivágott, érett lopótök, kellő lyukasztással, hogy a víz hamar kifolyhasson; ritkábban fűzesszöböl fonott méreze, melyet lyukasztani sem kellett.

Akkor egy váltógarasért derék csikászűrővel mérték azt az eleven bőjti eledelt.
A legtöbb magyar vármegyében ma ennek vége szakadt; a pákászt követte a csikász és akárhány piacon, mely egykoron híres volt a csikáról, ma hiába keressük a kádat, a csikászűrőt s a «csikászatot».
Ma már csak az Ecsedi láp — Szatmármegyében — és a Szernye mocsár — Bereg megyében — áll még fen; csak ezeken a tájakon járja még manapság is a «csikászat».

Az Ecsedi láp csikásza «országának» mondja a csikászatra alkalmas területet; «csikország» az neki.
A «csikország» a maga egészében sajátságos valami. Az Ecsedi láp óriási spongya, mely elnyeli a Kraszna folyót, hogy alább, úgyszólván megszűrve, kibocsássa; a széleken ártatlan kaszáló, melynek nyirkosságáról csak a sás sokasága tanúskodik; a közepe felé első tekintetre nádtenger, melyből itt-ott nyárfa is ágaskodik.

Tyúkod, Szatmár vármegye megyei életében történeti nevezetességre vergődött, voks számba járó ölmosbotok hajdani termőhelye, Csenger és különösen Börvely falu, mely a legközelebbi lápifalu, mert csak egy bejárója van, kijárója egy sines — és még számos más helység a csikászok székhelye.
A vidék a közönséges sík benyomását teszi s mégis van benne valami sajátos; annak, a ki festői értelemben a «levegőt» ismeri, legott fel is ötlék az a «levegő», mert ez a láp nedves lehelle-

tétől párakkal van tele, a melyek másképp török a felkelő és leáldozó nap sugarát, mint török a szikes Kunság rónaságának száraz levegője.
A kutatót legott figyelmeztetik a «Rákóczy földvárára», mely a lápnak egyik «hegyén», azaz szilárd szigetén van felhánnya; a kutató egyáltalában untalan találkozik a Rákóczy-korra való vonatkozásokkal. Nem is csoda; — közel van a Majtényi sík, rajta az ú. n. «átkozott hely», hová e vidék embere lábát nem teszi be, sőt a melytől még a jószágát is óvja, mert azt tartja, hogy

menten kiadja a páráját, mihelyt az «átkozott hely» fűvéből eszik.*
Ezt a «földvárat» érdemes megnézni; de a ki akarja, az szóljon be a csikászember házába kalauzért. Az udvaron legott meglát-szik a lakó mestersége; alkalmas helyen gondosan fölfuttatva a kurtanyakú «lopótök», az eresz alatt a múlt évi kivájva és derék fűzfá-
* Ezen a helyen kötötött meg a híres «Szatmári béka» stény hogy a nép mint ezer veszedelem helyét kerüli.

rain; és abban a buta csukaagyban fölbred a veszedelem tudata, megiramodik; természetes, hogy húzza a horog inát s minthogy ez a gyékényhengerre van rátekerve, a henger forogni kezdi.

Oláhunk kívárta a jó szerencsét.

KOMÁROMY ALAJOS.

A magyar Tháliának egy érdemes, tisztos papja bucsuzott el márcz. 26-án attól az oltártól, melyen közel negyven éven át buzgón és híven áldozott. Komáromy Alajos a mondott napon lépett föl utóljára a nemzeti színpadon, melynek tagjai, melynek közönsége érzékeny bucsut vetek a fáradt pályatársától, ki becsületesen teljesített munka után most nyugalomba vonult. Mielőtt a függöny még felgördült volna, hogy kezdetét vegye Feuillet drámája, az «Egy szegény ifjú története», melyben Komáromy az öreg Laroque szerepét volt eljátszandó, a nemzeti színház igazgatója egy szép babékoszort, az összegyűlt tagok értékes ezüst blikomot nyújtottak át neki emlékül s gróf Keglevich István intendans és Beresényi Béla meleg szavakkal bucsuztak el a távozótól, szívből adóztván érdemeinek s szívből fejezték ki óhaját, hogy ezentűli eleje csendes, örömeiben gazdag, igazi és hosszú nyugalom legyen.

Midőn Komáromy Alajos a nemzeti színházhoz jött, annak oly kiemelkedő tagjai voltak, kikről az utókor ma is legendászerű dolgokat beszél. De ő becsülettel megállta helyét e nála nagyobbak sorában is s az ország első műintézetének mindig hasznavehető s mindig megbízható tagja volt, még akkor is, midőn a kor megváltotta az egykor dalis alakot. Fiatallab korában a legerősebb szerepeket is bizást tehették kezeibe, mert tudták, hogy ő nem fogja elejteni. S mikor a nagy tragikusok egymás után kidültek a sorból, a nemzeti színház tragédiáit sokszor kellett volna levennie a műsorról, ha nincsen ő, a kivel tisztességes siker kilátásával adhaták elő. Ily tisztos sikerrel játszott a Moor Károlyt, Essexet, Lear királyt, Othellót, Bánk Bánt, Keant, Julius Caesart s még számos olyan szerepet, melyekkel a legnagyobb művészek sem mindig szoktak sikerrel megküzdeni s melyekben Komáromy nem egyszer aratott tapsokat és elismerést. Később mindinkább átjártta magát az öreg szerepekre, ezzel is bebizonyította sokoldalúságát.

Komáromy Alajos 1825-ben Békés-Gyulán született, hol atyja köztisztviselő volt állásig. Iskoláit szülővárosában bevégezvén, 18 éves korában Pestre jött s örömmel járt a nemzeti színházba, hol akkor a közönség Szentpétery, Bartha, Fánecsy, László, Egressy, Lendvay játékaiban gyönyörködött. A szép növésű, erős hangú Komáromy is az utóbbi lelkesítő föl arra, hogy színész legyen.

1845-ben csakugyan föl is csapott Pázmán Mihály derék társulatához Zala-Egerszegen s erőteljes alakú, tetszetős arcú és csengő hangú ifjú levén, csakhamar első szerelme lett a társaságnak. Művészi pályája azonban csakhamar félbeszakadt a szabadságharc kitörésekor, mikor mint annyi más színész, Komáromy is fegyvert ragadt s egy csapatot vezetett a bánati táborka, melyből azonban, nem levén még rendes katona, visszatért Pestre s itt mint vendég lépett föl, még pedig Bánk Bán szerepében. Hogy föllépésének sikeresnek kellett lenni, hogy a közönség tetszését meg kellett nyernie, mutatja az, hogy ez az egy föllépés a huszonhárom éves ifjunak rögtön szerződését eredményezte.

Ámde a honfűi kötelesség mártírcsapatát akkor az ifjaknak, mint a művészi babérok után járást. Midőn Windischgrätz serege a főváros felé közeledett, Komáromy Debreczenbe ment s ott beállt az ottani «vörös pántlikások» közé. Magas szál legény levén, Kossuthnak is föltűnt, ki láttára azt jegyezte meg, hogy «vagy kétszáz ezer kellene ilyen». A honvédségnél tiszt lett s mint ilyet sorozták be a szabadságharc után az osztrák hadseregbe közlegénynek a Hohenlohe-erzredbe s elvitték Laibachba.

Ez időből írják, hogy ő felsége egyszer Adlersbergben szemlét tartván a csapatok fölött, megszólította Komáromyot is, hogy s mint érzi magát: «Nagyon rosszul» válaszolta ő egész őszinteséggel. A tisztet siettek ő felségét fölvilágosítani, hogy «Besorozott honvéd». «No majd jobbra fordul», vigasztalá az uralkodó.

Néhány év múlva megjött a rendelet, hogy a besorozott tisztet ötszáz forinttal megváltathatják magokat. Neki nem volt ötszáz krajczárja sem. Azonban akadt lelkes ember, a ki megemlékezett művészetéről s érdemesnek tartá visszaadni őt hivatásának. Csernovics Péter kifizette érte a váltásdíját s Komáromy visszatért, folytatta pályáját Aradon, Debreczenben, Kolozsvárt, Komáromy Alajos. Kozma fényképe után.

KOMÁROMY ALAJOS. Kozma fényképe után.

Kassán stb. a jobb szintársulatoknál s 1853-ban újra föllépett a nemzeti színpadon Keanden és Moor Károlyban, melyekben oly sikert aratott, hogy örömmel marasztalták volna meg.

A nemzeti színház azonban ez időtől oly szomorú helyzetben volt, hogy még a meglévő tagokból is többször kellett elbocsátania kötelekéből s így új, bár szép jövővel biztató tag fölvételéről szó sem lehetett.

Midőn a világhírű néger művész, Ira Aldridge a nemzeti színpadon is bemutatá megrázó hatású alkotásait: Komáromy kevéssel utána föllépett a nagy művész legkiválóbb szerepében, Othellóban, s hogy nem dicsőség nélkül ábrázolta, annak elég bizonyossága az, hogy a közönség még e nagy művész után is lelkes tapsokkal és számos kihívással jutalmazta. 1859 óta állandó tagja maradt a nemzeti színháznak. Hős és szerelmes szerepeket azonban nem sokáig játszott s már a hatvanas évek derekán átment az apaszerepekre.

Harmincnyolc és fél esztendő töltött a magyar színművészet színpadán, ebből huszonnyolc a nemzeti színpadon. Irigyeskedés nélkül látta maga mellett felnőni az új nemzedéket s zülgölés nélkül vállalta el az utolsó éveiben a kisebb szerepeket, melyeket számára kiosztottak.

Megérdemelte a nyugalmat s a család örömeit, melyet gyöngéden szeretett s mely most pótolni fogja számára a színpadot s annak édes emlékeit.

EGYVELEG.

* Sok földregést jósol a jelen évre Falb Rudolf, a híres meteorológus, jelesen a következő napokra: április 8; május 5, 6, 7; június 3, 4, 5, 21 és 28; július 20, 24 és 25; augusztus 3, 19 és 20; szeptember 17 és 18; október 16; november 6, 14 és 15; december 12, 13 és 14. A szeptemberi és októberi földregések nagyon erősek lesznek, másrészt azonban erős szelek s nagy eszések a földregések számát apasztják.

* A férfi sulya rendszeren 40-ik évében legnagyobb s azontal folyvást kisebbedik, a nő ellenben átlag ötven éves kora felé lesz legsúlyosabb. A nemzetiség s társadalmi állás különben változtatlag hat. A vagyonszabakátlagos sulya 50-ik évében 172 font, míg a szegényebb osztályok tagjai csak 154 fontra viszik fel s negyven éves korukon túl már hanyatlanak. A mezei munkások 60 éves korukban érik el sulyok tetőpontját, 171 fontot, a városi proletárok ellenben 40-50 éves koruk közt 164 font sulyuk lehetnek.

* A mesterséges vaj felismerésére néve a következő egyszerű módszert ajánlják. Az igazi vaj szabad tűznél felhevítve megbarnul, barna vajéhoz hasonló kellemes illata lesz, míg a vízreszek zajjal távoznak el, s az edény alján sárgabarna réteg támad a megpárolt sajt-anyagból. Az oleomargarinból készült mesterséges vaj azonban ily módon nem barnul meg, szaga fagyúéhoz hasonló lesz, nem is perzseg, hanem csendesen forr. Oleomargarinnal telített gyapotfonal meggyújtva és pár perc múlva elolva fagyúgőzhöz hasonló füstöt támaszt, mely az igazi vaj illatához épen nem hasonlít.

* I. Napoleon iskolai bizonyítványa. 1784 okt. 17-én Beralis, a brienne-i katonai iskola igazgatója, a következő ajánló sorokat adta a fiatal Bonaparténak, hogy a párisi katonai iskolába felvegyék: «Bonaparte úr, ki 1769 aug. 15-én született, 4 láb, 10 hüvelyk, 11 vonal magasságú. Jó testalkatú, kitünő egészséggel, engedelmességgel, becsületességgel, halás, igen rendes magaviseletű, nagy szorgalmat tanusít a matematikában, elég jól ismeri a történetet és földrajzot, igen gyenge azonban a latin nyelvben és a szépirodalomban. Kitünő tengerész lesz belőle.»

* Előkészület az ezer éves jubileumra. A heidelbergi egyetem 500 éves jubileuma alkalmával az ünnepi kiadásokból mintegy 20,000 forint maradt meg. Ez összeg nagyobb részét a városi hatóságnak adták jótékony célokra, azonban tíz márkát letettek alapul az egyetem ezer éves jubileumának költségeire. Számítások szerint addig az ideig ebből a kis összegből egy millió forintnál sokkal több lesz.

* A jó beafsteak dicsőrete. Taylor háromszoros milliomos amerikai tőkepenzes a napokban vette nőül lord Turin szakácsnőjét, oly feltétel alatt, hogy holta napjáig személyesen készít neki oly beafsteakot, a melyet Turinél élt.

* A japáni könyvpiarkiallítás, melyet közelebb Lipcsében a könyvkereskedők börzsejében rendeztek, a japániak kiváló ügyességét mutatta az illusztrációban és színnyomatban. Láthatók voltak itt illusztrált kéziratok 20 méter hosszúságban (makimono) s nagyobbak is, továbbá függőnyalaku függőképek (kakemonos), színész-albumok, csépség-tárcák, illusztrált regények, utazások olaszul-alaku kötetekben. Különösen szépek voltak a díszítő rajzok, virágokat, apró állatokat ábrázolva, továbbá az újvíri ösztök (sucinomon). A csinos metszetek egy része még abból az időből való, midőn Európában a fametszést alig ismerték s a színnyomatok épen nem. Egy század óta nem történt haladás nálat. Igen ügyesek a bőr-utazásokban is.

* A kutya és a telefon. Párisban kísérleteket tettek a kutyákkal és a telefontal. A telefon hallókészülékét egy kutya fülehez illesztették, és ekkor valaki a kutyát többször hívta. Minden hívás alkalmával a kutya látszólag meg volt lepve, és komikusnak nézett szét az ismerős hang után. Egy hasonló kísérlet alkalmával egy kutyát New-Yorkban a telefontalhoz viték, de az elfutott onnan, csak mikor a hallókészülékét fülehez illesztették és felismerte gazdájá hívását, minden szóra ugrott s elkezdte nyalogni a telefontalhoz illesztett hallógatóját, mintegy várta azt, hogy gazdájá ából a készülékből ki fog bjni.

A MAGYAR HALÁSZAT KÖNYVE.

Herman Ottó-tól.*

A magyar természettudományi társulat könyvkiadó-vállalata fönnállása óta huszonhat kötet könyvet gazdagította a magyar irodalmat. Valódi kincsért adott a művelt magyar közönség kezébe, mert gondosan megválogatott gyűjteménye szabatos magyar fordításban magában foglalja a legkitünőbb szellemi termékeket, melyek a természettudomány különböző ágaiban azoknak világhírű művelői tollából a külföldön megjelentek. A nagybecsű könyvtárban, mert immár annak mondható, oly munkákkal találkozunk, melyek a természettudományok terén korszakot alkotóknak vannak elismerve. Cotta Geológiája, Darwinról «A fajok eredete» és «Az ember származása», Tyndallnak a Hőről irt munkája, Helmholtz Népszertü előadásai, Proctornak az Egi testekről irt könyve, Lubbock «A történelem előtti idők» című viselő régészete, Reclusnek a Földről irt munkája, Topinard Anthropológiája, Guillemin-től «A magnesség és elektromosság», azon felül az Arago Bessel, Dore, Haecckel, Heer, Herschel, Humboldt, Kirchhoff, Liebig, Lyell, Melloni és Virchow népszertü

tott a gyakorlati élet követelményei iránt s megtalálta azt az utat, a melyen egyfelől a tudományt az élet céljaira hasznossá teheti, s a melyen másfelől azokat, kik eredetileg az irodalomban is csak a hasznosságot követik, a tudomány bűbájos világába bevezetheti.

S még ezzel sem érte be. Azon volt, hogy a természettudományok világát a magyar szellem e szakba vágó eredeti alkotásaival is gazdagítsa. A «Természettudományi Közlöny» tizennyolc, s a «Népszertü természettudományi előadások» gyűjteményeinek 9 kötetében megjelent s a természettudományok minden ágát felölöl becses értékeseken kívül összegyűjtve kiadta a tudomány nagy kárára oly korán elhunyt Greguss Gyula értekezéseit és Lóczy Lajosnak Kínáról és néperől saját uti tapasztalatai nyomán írott nagybecsű munkáját, nagyszámú eredeti illusztrációkkal, melyekből annak idején a «Vasárnapi Ujság» is közölt mutatványokat.

Ez uttal ismét két terjedelmes kötetet fekszik előttünk a természettudományi társulat könyvkiadó vállalatának: «Magyar Halászat könyve».

Herman Ottó, a terjedelmes munka szerzője, kinél a tudomány népszerűsítésére s eredeti nemzeti alapon fejlesztésére alig tett valaki többet széles e hazában, a természettudományok

tenni, ott kereste, hol azt biztosan meg is találhatta, a halászatot üző népnél. Ott lakott az egyszerű halászberek között, megfigyelte foglalkozásuk közben, kikérdezte mesterszavaikat, lerajzolta szerszámaikat s a legapróbb részletekig leirta eljárásukat. De nem abban a száraz descriptiv modorban, mely a természettudományok művelésétől már annyi tehetséget elriasztott, hanem adta a tudományos lényegét abban az egészséges élettől pezsgő mozgékonyágában, abban a nem ritkán költői zománczban, melyben az a valóságban jelentkezik, a helyi körülmények, a különböző vidéki nép sajátosságai által föltételezett változataiban és ezernyi ezer nyilatkozatában.

E könyvet olvasva, magát a halászatot látjuk nyüzsgöni szemünk előtt. A szerző belevarázsol bennünket a természet egyszerű fának legerdekesebb körülményei közé, ott tart, leköti s nem egy helyen igazán nehezünkre esik, valóságos önlégzésünkbe kerül kiragadni magunkat a helyzetből, melybe oly észrevétlenül ringatott bele s melybe oly örömet találtuk magunkat bele. A tudományos művekről megszokott tárgyalási modor, dacára a roppant anyagnak, melyet itt tudományosan kellett feldolgozni, e könyvnel nem riaszt.

MUNKÁCS-BESZKIDI VASUT: A HATÁRSZÉLI ALAGUT BEJÁRATA.

Fénykép után rajz. Bizó Géza.

munkáiból vett szemelvények a világ természetirodalmának legértékesebb gyöngyei, de még az u. n. művelt nemzetek között is kevésbé ismertek azzal, hogy mindezeket így összeválogatva a maga nyelvén tudja bemutatni.

De a természettudományi társulat nem érzi kimerítve a maga misszióját azzal, hogy a legjobbat a külföld termékeiből irodalmunkba átülteti. Nem esik abba a hibába, a mibe a tudományok művelő legtöbb társulatok esnek, hogy a tudomány fejlesztésének és terjesztésének célja mellett megfeledkezik a tudomány és az élet kölcsönhatásának szükségéről, s egyoldalú irányt követve, sokszor egyfelől meddővé tesz a tudományt az életre, másfelől elrekesztik azt az élet éltető forrásaitól. E társulat, midőn kiadványaiba fölveté Johsonnak a Vetés növekedéséről s a Természetkeletkezéséről szóló két munkáját, «Erismannek Népszertü Egészletét» és «Smithnek a Tápszerekről irt művét, kiváló érzéket tanusi-

lelkes művelőjének és pártolójának, Semsey Andornak ajánlja e művét, kinek támogatása nélkül — mint bevezető cikkében írja — ily természetű vállalathoz hozzá nem foghatott volna.

S valóban, ha végig pillantunk a könyv tartalmán, a legszíntébb elismeréssel kell adoznunk a szerzőnek, hogy álvette magát annak az évekig tartó fáradozásnak, melylyel e munkának már csak anyagát is összehoznia kellett. A természet igaz szeretetének, a tárgy iránti őszinte lelkesedésnek magas foka kellett ahhoz, hogy egy ily munka ilyen megoldásban napvilágot lásson. Azon a nyomon, a melyen Herman Ottó megindult, alig volt még valami tört ösvény, a kik ugyane tárgy földolgozásával ő előtte megbízattak, visszariadtak annak nehézségeitől s ha végeztek is ez irányban valamit, nem markoltak be a dolog melyébe annyira, hogy a tudomány valami nagy hasznát vehette volna, sőt szokszor önkényesen alakított vagy hibás elnevezésekkel még növelték a zavart, mely ez irányban uralkodott.

Herman Ottó, igen helyesen, úgy fogta föl a halászatot, mint a magyar nemzet egyik legősibb foglalkozását, melyet bizonyára már Ázsiában üzött s melynek egyes fogásait maig sem birta megváltoztatni az itt eltöltött ezredév. A «magyar» halászatot óhajtván tanulmánya tárgyává

Érdekes, könnyed tereza-modorral, regényes részletek eleven jeleneteivel hálózik körül s úgy viszi be lelünkbe a szerző a tudomány magig, melyet oly élvezetessé tudott tenni azoknak is, kiket pedig a tárgy maga talán kevésbé érdekelt. A ki e munkából egy-két fejezetet elolvasott, el fogja olvasni az egészet, mert fogva van, mint a hálóban a hal s magán tapasztalhatja az olvasó legjobban, hogy az a kitünő író, ki e könyvet írta, kitünő — halász.

A szerzőt, mint előszavában mondja, a könyv megírásánál két szempont vezette. Be akarta bizonyítani, hogy a beható, eredeti kutatás a nemzetnek egyik látszólag nagyon egyszerű foglalkozási körében is hálalatos s figyelmen kívül hagyva minden egyebet, nyelvi dolgban is kiválóan fontos. Másfelől ki akarta mutatni, hogy egy ilyen nemű könyvet az utolsó izeg eredeti alapon és eredeti anyagból ki tud már állítani magyar szellemi világ is. Mind a két föladat kitünően sikerült neki, mert könyve a magyar tudomány — s tegyük hozzá — és szépirodalomnak mindenesetre büszkesége lesz.

De nem csupán ez a kettő sikerült neki. Kimutatta azt is, hogy egy olyan látszólag egyszerű népfoglalkozásnak, minő a halászat, valódi tudományos tárgyalása a tudományoknak hány meg hány ágazatát mozdíthatja elő, hány nyúl

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» áprilisi kötetének gazdag sorozatát Péterfy Jenőnek «Csengery Antal mint író» című tanulmánya nyitja meg, melyben Csengerynek összegyűjtött munkáiról szólva, mélyre ható jellemzi Csengery irodalmi működését. Hunfalvy Páltól a negyedik közlemény olvassuk Erdélyben tett érdekes tapasztalatairól; Berzeviczy Albert befejezi gr. Vitzthum szász államférfi emlékiratainak ismertetését. «A sóbánya-jegyekről» kiváló szakismerettel írt tanulmányt veszünk Kornfeld Zsigmondtól: «Őt év a szerb egyház életéből» —y—s-től. «Az orvosi tudományok tanítása és tanulása», Molnár Viktortól, oly dolgozatok, melyek a komoly ismeretekben igen tanulságosak. A szépirodalom barátai e kötetben találják Csiky Gergelynek a Kisfaludy-társaság által megjutalmazott «A komédiás» című egyfelvonásos vígjátékát; Szász Károlytól «A szentimrei mező» ezimel két költeményt, melyeket a Kisfaludy-társaságban olvasott föl, s melyek közül az elsőt mutatványul fentebb közöljük; továbbá Neumann fordításában «Dal» Wolf Tannhäuserérből. Marczali Henrik a németek kitünő történetírójának, Ranke-nak «Világtörténeté»-ből a most megjelent utolsó kötetéről ír, azt a részt emelve ki belőle, melyben Ranke a magyarok lionfoglalásáról és a kereszténységre való áttéréséről szól, még pedig a nagy tudóshoz méltó figyelmes gondnal vizsgálva a magyar historikusok nézetét is. Hunfalvy János egy régi délszláv tudóssal, Boskovich Roggerrel ismert meg, kinek halála századik évfordulóját pár hét előtt ülte meg a zágrábi akadémián. A cikkek egy polémikus felszólalás fejezi be Salamon Ferencz-től: «Glossák Pauler Gyula nyílt levelére». A könyvismertetések Hellebrant Árpádnak az akadémia könyvtárában levő önyomtatványok jegyzékéről, Csanádi G. és Plosz P. «A borászat könyve» művéről (ismerteti Lengyel István) stb. szólnak.

Herman Ottónak a természettudományi társulat kiadásában épen most megjelent nagy könyve a magyar halászatról irodalmunkban oly jelenségnek tekinthető, mely kiválóan megérdemli, hogy vele tüzetesen foglalkozzunk. A könyvkiadó-társaság és az érdekes szerző szívesek voltak kérésünkre a nagy értékű munka íveit meg a könyv megjelenése előtt rendelkezésünkre bocsátani, hogy azokból lapunk közönsége számára szemelvényeket világassunk. Ez az oka, hogy mai számunk legnagyobb részében e könyv ismertetésnek van szentelve, a mi által nemcsak az eredeti forráskutatáson alapuló tudomány nagy munka iránti méltánylásunknak kívántunk kifejezést adni, hanem egyúttal tájékoztatást, hogy úgy mondjuk kalauzt nyújtani olvasóink azon részének, a kik e művet megszerzeni ohajtják. Ez magyarázza meg, hogy lapunk anyagának — még folytatásos részeknek is — jelen számunkból ki kellett maradni.

Uj kis tükör, utmutató a községi közigazgatás terén legszükségesebb tudnivalókról. Községi képviselők, bírák, előjárók és az olvasva tanulni szerető magyar nép számára; törvények, rendeletek és szakmunkák alapján írta Barta László fővárosi tanácsjegyző és a «Községi Közlöny» szerkesztője. Kiadta Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedő. A könyv magában foglalja, népszerű alakban, mind azokat a törvényeket, melyeket mindenkinek tudni kell, főképen pedig a községeket illető törvényeket, melyek oly nagy tömeget tesznek, hogy községi emberektől várni sem lehet azok végig lapozását.

Czélja: bírának s a községi előjáróságok többi tagjainak, általában pedig azon jobbmódu földművelő gazdáinknak kezébe, kikből a községi képviselők és előjárók választatnak, olyan könyvet juttatni, melyből a hazai közigazgatás, a közigazgatásra, a közoktatásra, az adórendszere, a honvédelemre, az igazságügyre, a községek helyes kormányzására nézve szükséges tudnivalókkal könnyű szerrel megismerkedhetnek és pedig azon gondolatmenet és azon szójáriszt szerint, mely az ő sajátjuk. Népszerűsíteni azon általános ismereteket, melyekre a községi képviselőknek, bíráknak, közigazgatásnak, pénztárosnak mellőzhetetlenül szüksége van, hogy az állásával járó kötelességeit föllismerje polgártársai iránti erkölcsi tartozásait is híven és hazafias irányban leröhassa. Az író egyik főtörekvése volt az «Uj Kis Tükör»-be olyan közhasznú dolgokat is felolvasni, melyek a társadalmi jólét, a vagyonosodás és a műveltség előmozdítására alkalmasok. Ilyenek a kisdédővára, gyermekmenedékre, népkönyvtárakra, hitelszövetkezetekre, községi takarékpénztárakra, tüzoltó-egyletek alakítására vonatkozó részei. Jó, ha van olyan könyv, melyből sok mindenre nézve eligazodhat a falusi ember, s melyből első sorban könnyű szerrel megdudhatja, hogy mi is tulajdonképen az ő hivatása és dolga ott a község házában. Ára 3 frt.

Az osztrák-magyar monarchia írásban és képen című nagy vállalat bevezető kötetéből a tizenegyedik füzet hagyta el a sajtót. Két közlemény van benne: «Az osztrák-magyar monarchia állatvilága» (befejező rész) Mojsisovics Ágostól, fordította Paszlavszky József, míg a képeket Bank Henrik (a délvidek állatvilágából), b. Ransonné Jenő (állatlet a tenger fenekén) Karger Károly (zárókép) rajzolták hozzá. A másik közlemény: «Végigpillantás az osztrák-magyar monarchia alakulásának történetén», néprajzi bevezetés Andrián-Werburg Ferdinánd bárótól, fordította Király Pál. Ehez régi domborművek és bronz-művek rajzai járulnak. Egy füzet ára 30 kr. s megrendelhető a Révai-testvérek utján.

Az egyetemes regénytár, Singer és Wolfner vállalata, csinos kiállítású kötetek közt ismét egy érdekes külföldi regény foglal helyet, a népszerű francia írótól, Ohnet Györgytől Sarah grófnő, mely már szindarabnak is föl van dolgozva, s a nemzeti színház szintén készül bemutatni. Fordította Sziklay János. A regény két külön kötetet foglal el a vállalatban, s piros vászonba kötve ára 1 frt.

Mosolygó lapok, rajzok elbeszélések, humoreszkek, írta Haksch Lajos (dr. Muki). A 87 oldalra terjedő füzet tizenegyet tárczaszerű apróságot gyűjt össze a szerzőnek a lapokban megjelent dolgozataiból. Pécsét Paizs József nyomdájából került ki.

Zeneművek. Rózsavölgyi és társa kiadásában Allaga Gézától 2 füzet jelent meg, az egyik: «Bácskai kvaterkázó nóták» (köztiük Tóth Kálmántól: «Ne süss nap, oh ne süss»); a másik: «Két Balatonvidéki kedvelt népdal és két eredeti dal». Egy füzet ára 1 frt.— Pozsonyban Drodleff Budólf (Heckenast Gusztáv utóda) kiadásában szintén két érdekes új zenemű jelent meg, u. m. 1. Dalkosorú Petőfi Sándor lyrai költeményeiből (németre fordította Schulpe G.) 6 dal tenorhangra zongorakísérettel, szerette Burger Lajos, ára 1 frt 20 kr. és 2. négy dal tenorhangra zongorakísérettel szerz. Burger L., ára 1 frt 20 kr.

A nemzeti színházban szép számú közönség gyűlt össze márczius 26-ikán Feuillet «Egy szegény ifju története» színművének előadására, s melegen tapsolta az öreg Laroche személyesítőjét, Komáromy Alajost, jelenetről jelenetre. A nemzeti színháznak oly hosszú idő óta érdemes tagja és széles szerepkörnek művészi betöltője, ebben a szerepben búcsúzott el a közönségtől, melynek rokonszenvét és érdeklődését hirta mindvégig, s magával is viszi azt a nyugodalma. Tapsot, koszorukat juttatott neki ez estén; pályatársai pedig a színpalán közltek rendeztek számára családi ünnepélyt.

Az előadás előtt a színház összes személyzete összegyűlt a színpadon, hogy elbucsuzzanak a régi pályatársától, kit mint embert is őszinte szeretet illett meg. Az első bucsuszavakat a színház intendánsa, gr. Keglevich István intézte hozzá, utána pedig Bercsényi Béla mondott neki «Isten hozzádot» a nemzeti színház személyzete nevében s hűvel emlékezett meg a művész színpadi pályájától, és biztosítva őt arról, hogy emléke mindig élni fog volt pályatársainak szívében, szép ezüst kelyhet nyújtott át a művészeknek, ki a megatottságtól reszkető hangon köszönte meg a kitüntetését. A kehely egyik oldalán ez a felirat olvasható: «A nemzeti színház személyzete» 1887. márczius 26., a másikon pedig: «Komáromy Alajosnak». Ezután bevezették a művészt öltözőjébe, hol átnyújtották neki a barátai és tisztelői által küldött babékoszorukat. A koszorúk közt volt a nemzeti színház igazgatóságáé is.

A népszínház márczius 26-iki bemutatott előadását érdeklél várták mind a közönség, mind az írói körökben. Rátkay Lászlótól került színe új népszínmű, oly szerzőtől, ki első darabjával («Fehő Klári», melylyel száz aranyos jutalmat is nyert) szerencsésen lépett elő egyszerre, a magyar élet eredetiségeit, költészetet, ép érzéket, drámai erőt és színpadi hatást adván megvadás. Bárony uram az új darab ezíme, s ebben is egy darab igazi életet vitt a színpadra; drámaköltő ereje sem kisebb, mint első darabjában mutatkozott, ezuttal azonban nem oly szerencsés; sok fölül hordja össze a mese szálait, sok szereplőt foglalkoztat, s a főalak mégsem úgy sikerült, mint a szerző gondolta, nem az a szilárd, erős jellem Bárony uram.

A népszínmű főalakja egy gazdag alföldi paraszt, Bárony Mihály (Tamási), a kivel egy kis politika is vegyül a népszínműbe, mert Bárony mint törhetetlen függetlenség párti fömben ismeretes. Felsége (Pártyiné), nagyráltkó asszony, a ki nagy házat visz és úri asszonyt játszik, leányát, Judithot is (Blaháné) úri kisasszonynak nevelve. Ez persze emésztí a vagonot s Bárony uram hozzá nyul ama birtokokhoz is, melyekre nézve Bodokival pörben van. Igaz, hogy Bárony a pört már két fórumon megnyerte, de a harmadikon váratlanul elveszíti s tönkremegy. Ekkor Bodoki (a ki kormánypárti képviselőjelölt s fél Báronyotól) ajánlatot tesz Báronyynak, hogy hagyja ott a szélsőbaloldalt, legyen az ő pártján s — nem reflektál a pör által nyert birtokra. Bárony először aláírja erre nézve az alkut, de mikor a választók megjelennek a nemzeti zászlóval és Kossuth-nótával: felülkerekedik benne az elhűség, a zászlót megocóolja s rá esküszik. Így a hőst politikai nézetei buktatják meg, a mi népszínműben új és merész. Ekkor jön a segítségére Bükki Feri, a pör alatt levő birtokok gondnoka. Mikor ugyanis Bárony a pört kétszer megnyerte, nagylelkű ajánlatot tett Bodokinak, hogy osztozzanak meg a birtokon, s Bodoki alá is írta az erre vonatkozó szerződést, mely Bükki Ferinél maradt. Ezt hozza most Báronyynak, azzal a kikötéssel, hogy Judith az ő felesége lesz. Judith, a ki Csaba Sándort szereti, erre mérgezési kísérletet tesz, mire a megrendült apa visszadobja Bükkinek az írást, s a koldusbotot választja. Végre azután Bodoki is békejohobot nyújt, Bükki intrikáit is meghusitja az apja, s Judith is Csaba Sándorné lesz.

Az új népszínműnek sok kiváló része van, jó alakok, egészséges humor. Ilyen Rozmárin Lajcsi alakja, egy hányavehi legény, melyet Vidor általános derűtlenség közt játszott. Törül metszett magyar típus alakokat játszottak Szatmári, Kassai, Német. A büszke főalakot, melynek azonban többször meg kell hajlani, Tamási eredetiséggel és jellemzetesen ábrázolta s jól kidolgozattan mutatta be. Blaháné számára Rátkay nem főszerepet írt; a népszínház közönsége pedig már megszokta, hogy a népszínműveket e kitünő művésznőért írják. Tóth Ilkának hatásos naív szerep jutott. A dalok szépek, s Blaháné mély érzéssel énekelte. A szerzőt többször kitapsolták.

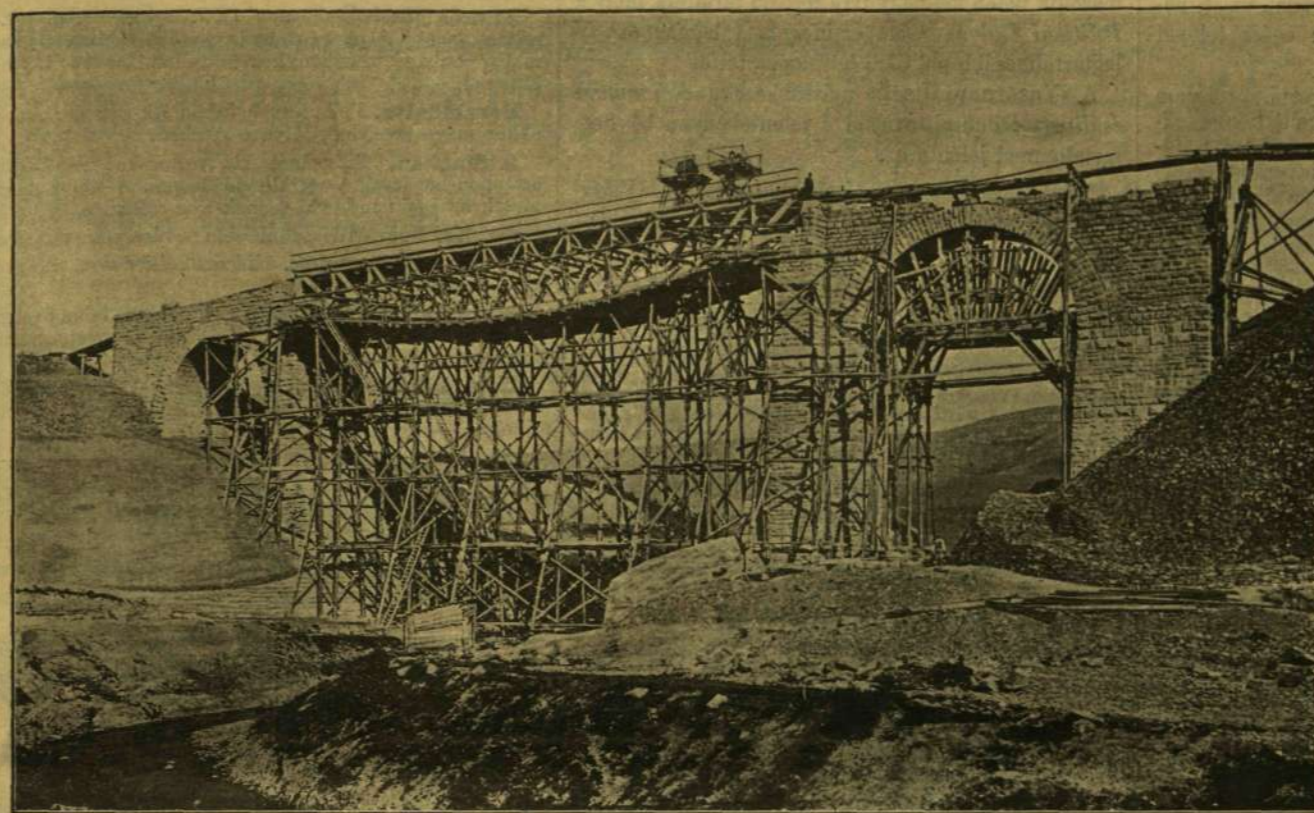
KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK. A magyar tud. akadémia márcz. 28-ikán összes ülést tartott Trefort Ágost elnöklete alatt. Egyedüli tárgyát tette Szilágyi Sándor emlékbeszéde Gyárfás István fölött, ki a történetírás terén a «Jászknok történetének» megírásával szerzett érdemet s 1883-ban hunyt el, mikor főművének még csak egy része jelent meg, de a többi részt kéziratban hagyta. Szilágyi emlékbeszéde bevezetőleg arról az emelő és fontos hatásról szól, mely a szabadságharc után a hazai történetírásnak jutott, a mit hazafiasan is sikerült teljesíteni. A lelkes ifju történetíró nemzedéknek, mely a régebb mesterek nyomába lépett, egyik tagja volt Gyárfás István. A knok történetének buvára és megírója székely eredetű családból származott. Biró téren (mint tisztviselő, majd meg mint kir. táblai bíró) is tevékenyen működött. Az emlékbeszédet Szilágyi betegeskedése következtében Fejérfataki László olvasta fel. — A titkári jelentés csak kisebb dolgokról adott értesítést. Dr. Takács Sándor kegyesrendi tanár felajánlja az akadémia, hogy a komáromi levéltárban lévő történeti okiratokról részletes kimutatást készít. Német Géza vaskereskedő összehállította a vaskereskedésre vonatkozó magyaros műkifejezések szótárát s beküldte kéziratban. Rényi Rezső Esztergomból köszönetet mond az akadémia, «Italia költészeté a középkorban» című munkája segítségével s a sajtó alól kikerült munkát is megküldte.

A Kisfaludy-társaság márczius 30-iki ülésén, melyen ismét nagy hallgatóság jelent meg, Gyulai Pál elnököl, s Csiky Gergely adta elő a titkári jelenteni valókat. A közoktatásügyi miniszter helybenhagyta Phillips amerikai írónak kültagga történet választását; Wahmann Mór mint alapító tag 200 forintot fizetett a társulat pénztárába.

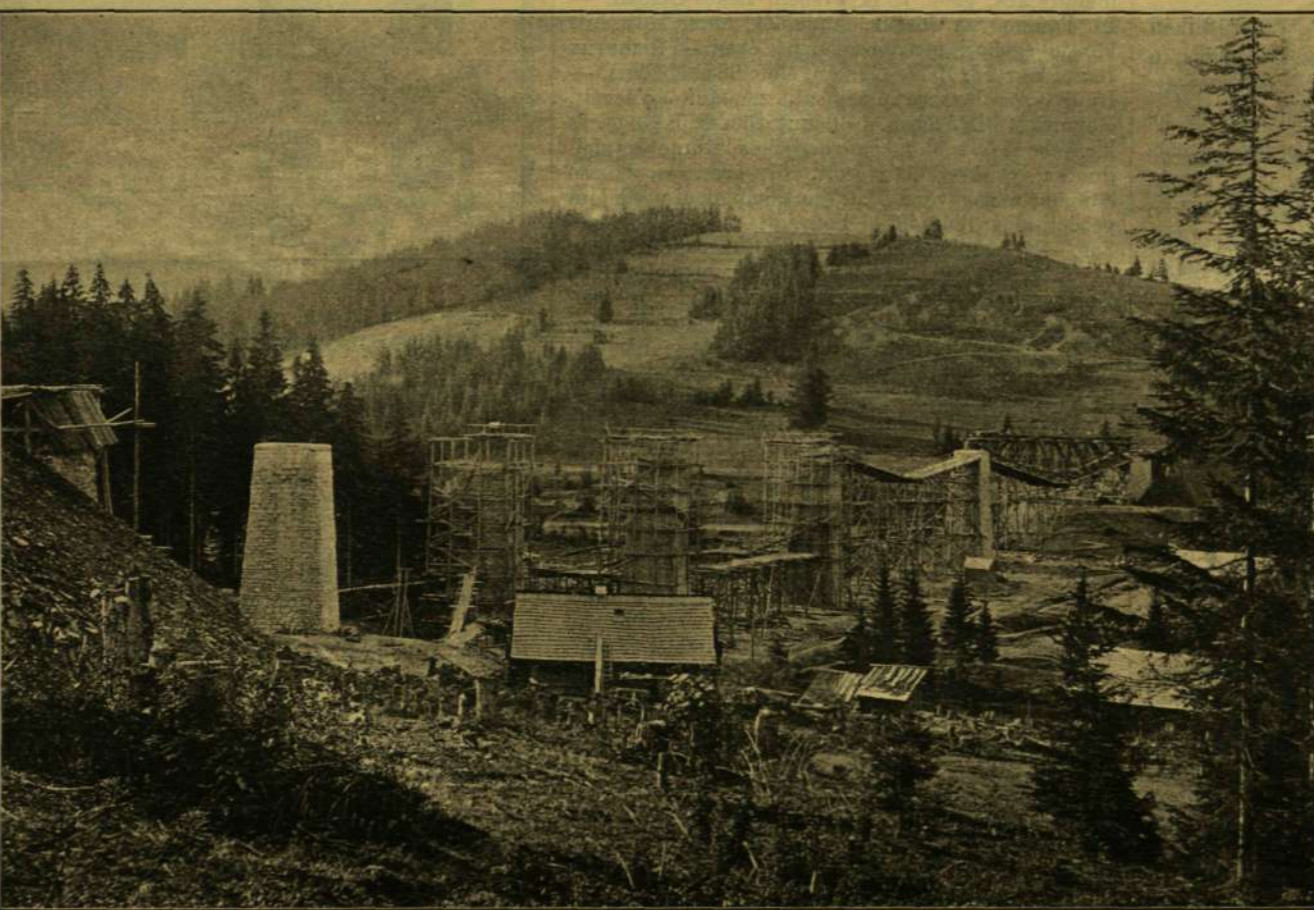
A felolvasások sorát Berczik Árpád nyitotta meg Győry Vilmos fölött tartott szép emlékbeszéddel, érzéssel és találon jellemvezvén azt az erkölcsös és izléses hangot, a mely alapját képezte Győry Vilmos műveinek. Ujra felidézte a hallgatóság emlékébe Győrynek finom megfigyelése valló rajzait, a melyeket igazi bensőség jellemzett. Hosszabb időt szentelt a Győry műfordítói érdemei méltánylásának, végül pedig színműiről működését ismertetette. — Utána Péterfy Jenő tartotta meg székfoglaló értekezését egy magvas tanulmányval a tragédiáról, melyet fejlődésétől kezdve kísért egész a legújabb időkig, hogy feltüntesse, mennyire koruk szellemét tükrözték vissza mindig a nagy tragikusok. Schiller-nél már megkezdődött az élet és költészet hasonlósága, s utána tűnni kezdett az a költői világ, mely kedvezett a tragikai pathosznak, a kiváló ember nagyvonalú festésének. A hősök helyett kis emberek tragikumát kapjuk most; kicsiben keresik az élet tükreit; az oroszlan helyett a hangyát festik, mert abban is megvan az élet minden eleme. Hőstettek helyett társadalmi kérdések foglalják el a drámát. — A székfoglaló beszédet általános figyelem közt hallgatták.

Az orsz. régészeti s embertani társulat legutóbbi ülésén dr. Hampel József tartott érdekes előadást a hazai őtvösségtől. Kimutatta, hogy a középkori hazai sodronyos zománc-munkákról való ama

A MUNKÁCS-BESZKIDI VASUT ÉPÍTÉSI MUNKÁLATAI.

A HUKLIVAI VÖLGY ÁTHIDALÁSA.

AZ OPOR ÁTHIDALÁSA. (A STRY-BESZKIDI VONALRÉSZEN.)

felfogás, mintha azok bizanci eredetűek volnának, téves. Bebizonyítja példákkal illusztrálva, hogy azok hazai motívumokon alapulnak. A mik alapul szolgáláltak, azok 15-ik és 16-ik századbeli szöve és himző munkák voltak, sőt kimutatható egyes példák, hogy a hazai ornamentális motívumok egy évszázaddal előbbre vihetőek, Hampel József e becses dolgozata az egylet hivatalos közlönyében fog megjelenni egész terjedelmében.

A magyar közművelődési egyesületek kongresszusa szeptember hóban lesz Budapesten. A főkérdés az lesz: szükséges-e az összes közművelődési egyesületeknek egy nagy országos szervezetté tömörülni.

MI UJSÁG?

A királyné ápril 3-ikán, virágvásornap este távozik Budapestről, a Herkulesfürdőbe, s az osztrák-magyar államvasuton hétfőn reggel Bázisába érkezik. Itt már várja a dunagőzhajózási társaság nagy személynélküli hajója, az «Orient», melyet erre az alkalomra a legnagyobb pompával és kényelemmel ren-

deztek be. Ezen a hajón rögtön folytatja útját a királyné s egész Turn-Szeverinig rándul le, innen azonban Orsovára fordul vissza, hol megfelelő számú udvari kocsi várnak rá s kíséretére s hintón vonul be hétfőn d. u. 5 órakor Herkulesfürdőbe. Itt minden előkészületet megtettek arra, hogy a kies helyen ő felsége üdülést és szórakozást találjon. A román kormány intézkedett, hogy az esetre, ha ő felsége a román partra ellátogatna, egy zászlóalj vadász őrvölgye, esetleg kirándulásainál kíséretül szolgáljon. A zászlóalj már megérkezett Veresiorovára.

A trónörökös-pár Abazziában. A Quarnero partvidékén a tavasz márcziusban is megvolt a verőfény és kellemes. Abazziában az időjárás gyönyörű. A trónörökös neje virágozó egészségben tölti itt a napokat. A mult hét végén Rudolf trónörökös is megérkezett. Márczius 27-én reggel a trónörökös a Villa Trieste környékén vadászott és három szalonkát lőtt. Hétfőn ő felsége Silberhuber Antallal, az osztrák turista-klub elnökével és kíséretével reggel kilenc órakor az «Adler» torpedónaszádon Cherso

szigetére ment és megmászta az Os-sero hegyet. A tétőn, chersoinépcsoportja között, a trónörökös lefénnyképezte magát. A szigetlakók ünnepléssel vették körül a királyfit, ki délután két óra felé tért vissza ide. Abazziában a bécsi Ud-el-féle négyes hangverseny rendezett melyen a trónörökös-pár és József főherceg is megjelent családjával együtt.

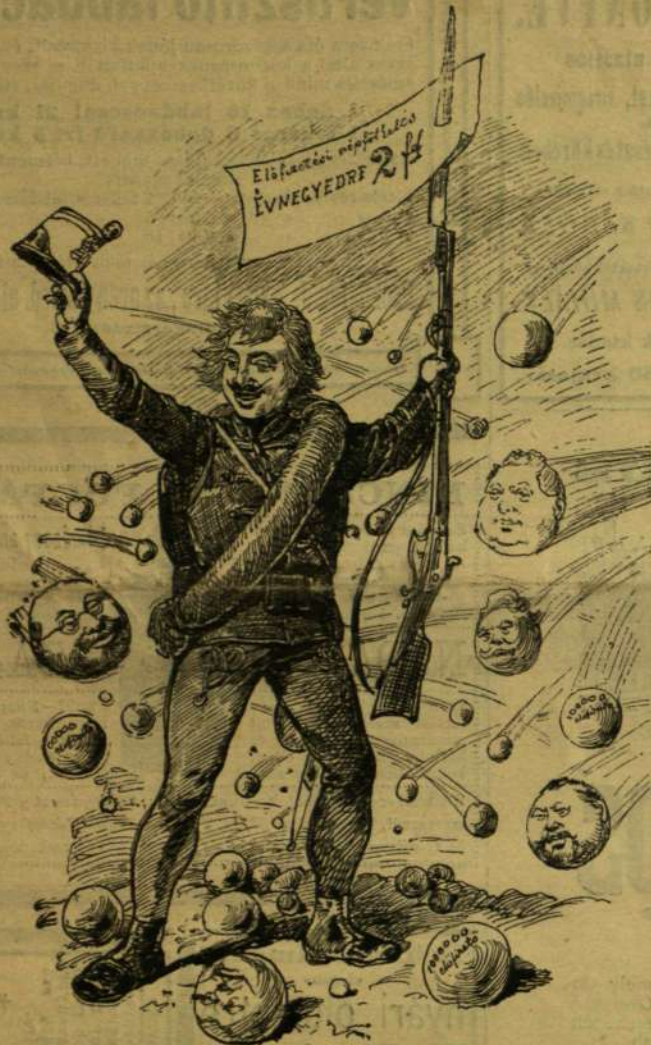
A román királyi pár a berlini ünnepekről visszatérőben néhány napot — uralkodónk meghívására — Bécsben töltött, honnan márczius 31-ikén utaztak vissza Bukarestbe. Budapestre déli 2 óra körül érkeztek az osztrák-magyar államvasuton. Az indóházban Farra Sándor budapesti román konzul üdvözölte a királyi párt, s bemutatatta a konzulatus tisztviselőit, kiket a király a szalonkocsi ajtajában fogadott. Negyed órai időzés után folytatták útjukat Bukarest felé.

A MUNKÁCS-BESZKIDI VASUT TÉR-KEPE. (A «Műszaki Lapok»-ból.)

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

Fel tehát!

Röpked bár mamelukbomba Böles Istókra, a Bolondra: Nem sül el, - s most rajt' a sor: Istóknál a puskapor!

A honi kozákok ellen Véd csupán istóki szellem. Fel tehát, népfelkelő! Istókra fizess elő!

Bolond Istók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „BOLOND ISTÓK“-ra.

A Bolond Istók, a legdíszesebb kiállítás és legnagyobb élel-
lapunk, ez évnegyeddél új előfizetést nyitunk.

Előfizetési feltételek:

- aprilis-június évnegyedre 2 frt
aprilis-szeptember félévre 4 frt
aprilis-decemberre 6 frt

Előfizetések, legelőszöriben posta-utalvánnyal, a kiadó-
hivatalnak küldeni. Budapest, egyetem-utca 4. szám.

A Bolond Istók kiadóhivatala.

Valamennyi külföldi szerektől előnybe helyezendők, a magyar közönségnél különben már legjobban hírnévnek és fokozatos elterjedésnek örvendő a külföldi labdacok-gyárosok óriási reklámja dacára, százezer esetben tíz éven át legjobban megkísérlett és több éveken át a bel- és külföldön nyert tapasztalatok nyomán, csakis növény-kivonatokból összeállított dr. Kvapil

kárpáti egészségi labdacok,

melyek biztosan, minden káros következmények nélkül, nem erőszakolva, hanem minden fájdalom nélkül hatnak: eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfúvódások, szédülés, fejfájás, váltóház, aranyér, bőrkítések és sárgaság ellen. - Pótolja a keserűvizet, melyek vizenyös trulést eszközölnék.

Egy skatulya ára 21 kr., egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr., nem bérmentre küldeményként 5 kr. bélyegdíjjal több. Ha a labdacok árához 20 kr. mellékelte és az egész összeg posta-utalvánnyal beküldetik, akkor a megrendelt mennyiség összes bíródalomban bárhová bérmentre beküldetik. 3109

Raktarak: Budapest: Pataky Károly gyógyszerésznél, az újpület átellenében; Pozsonyban: Erdy István a városi rák-hoz orvosi gyógyoszerésznél; Debreczenben: Mihálovits István gyógyszerésznél; Kecskeméten: Molnár János gyógyszerésznél; Szegeden: Kovács Albert gyógyszerésznél és Temesváron: Terezy Istv. gyógyos.

Legujabb haláiratok!

egészségemet egészen helyreállították, úgy, hogy igazán csodaszert. Fogadják a miatt egész szívvel őszinte hálafejező és megköszönő leveleim. Kérem, hogy a következőkben megjelöltem, az összes postai címeket küldjen, Gyógygöze-Tarján, n. p. Gyógygöze, 1886. április hó 10. Tisztelettel Mészáros Lajos, esperes-pléb.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható - az osztr. tantományok számára Szellinski György es. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

NAPLÓ-TÖREDÉK

az 1849-iki menekülteket, internáltakat,

különösen

KOSSUTHOT ÉS KÖRNYEZETÉT ILLETŐLEG,

Törökországban és az Amerikai Egyesült-Államokban.

LÁSZLÓ KÁROLY-tól.

Ára füzve 2 frt.

Tartalom. Első rész. Törökország. Menekülés Törökországba. - Hogy bántak a törökök a magyarokkal. Alkudások a menekültek kiadására. - Bem és többeknek a török vallásra áttérése. - A török városok kinézése, a házak építési módja s butorozása. - A haza menni kívánókért osztrák gőzhajók küldetése Widdinhez. - A török vallásra tértek elszállítása Widdinből. - Kurban Bajram ünnepi szokások. Kossuth tisztelgése Ziah pasánál. - Az átment magyarok utazásának leírása Widdinből Sumlára. - Sumlábani elszállásolás. - P. tábornok fondorkodása. - Osztrák bérnyelők érkezése Sumlára. - A török nyelv. - Újvári tisztelgés Kossuthnál; lengyel és magyar istenitizetlet. - Kossuth megérkezése Magyarországra. - A menekültek lázongása; P. tábornok gőgös viselkedése. - A porta küldöttje megérkezése. Alkudások a belbevezést illetőleg. - A Kossuthal mehetők névjegyzéke. - A belbevezeték utazása Kutahiába; elszállásoltatásuk és életmódjuk. - Magyar istenitizetlet a laktanyában. - A Kossuth-kert. - Kossuth gyermekei érkezése Magyarországra. - Ujabb belbevezeték érkezése. - A Ráma-ünnep. - Bajram-ünnep. - Lajosnap és Kossuth gyermek napja. - Kossuthhoz az angol, francia és olasz vendég érkezett. - Kiszolgált török katonák elbocsátási ünnepe. - Bem lövel alkudó nagy halálának híre. - A kutahi magyar és lengyel fogoly-menekültek névjegyzéke és havi fizetése. - Újvári tisztelgés Kossuthnál. - Kossuth magyar telepet akart felállítani. - Bem érdemjele Kossuth kezébe küldetett. - Dembinszky tábornok elutazása Kutahiából. - Ismét Kossuth-látogatók érkeztek Kutahiába. - Keresztény halotti szertartás török laktanyában. - A menekültek lázongása. - Jó hír az amerikai Egyesült-Államokból. - Ismét osztr. úgynökök érkeztek Kutahiába. - Újabb alkudások. - A Kutahiában volt magyarok egy része szabadon bocsátott. - Oláh kildött és osztrák látogatás Kossuthnál. - Török vallásomód. - Házám és Lóroty vádlása és magok igazolása. - Julius 4-ike Kutahiában. - Készülődés az Egyesült-Államokba menésre. - Gond Walter arcképe. - Az osztrák és a török kormány. - Török takaró Kutahiában. - Hogy hagyta el Kossuth Törökországot. - Kossuth jutalma a hűségért. - Szabadulás Kutahiából. Kutahia leírása. - A kutahiai menekültek a Mississippinál halálra szánták, azoknak névjegyzéke. - A törökök fosztásai és ételeik. - A törökök öltözékese. - Török társadalmi élet. - Bepillantás a hárembe. - A törökök étkézése. - Török menyegző. - A török nők házon kívül. A török leányok nevelése.

Második rész. Az Egyesült-Államok. Elutazás Törökországból New-Yorkba. - A spezziai öböl. - Kossuth Marselliben. - Kossuth Gibraltárban. - Kossuth Gibraltárból Angolországba ment és a Mississippinál Amerikába. - A Mississippinál a fenehali kikötőbe érkezett. Madeira szigete. - Vihar az oceánon. - Vihar az oceánon ismét. - Megérkezés a new-yorki öbölbe és kikötőbe. - Hogy fogadtattak a Mississippin érkezett menekültek. Ezek névjegyzéke. - A menekültek fogadtatása a városi hatóság által a városházában. - Leírása az Irving House hotelnek, melybe a menekültek szállásoltattak s hogy töltötték azok az időt a Kossuth megérkezéig. - A menekültek a new-yorki magyarok által bántalmaztattak. - Kossuth megérkezése a new-yorki kikötőbe. - Kossuth megérkezése New-Yorkba és fogadtatása. - A New-York város által Kossuth tisztelgésére adott 'banquet'. - Kossuth koritra indul az öt meghívó városokba. - Kossuth Philadelphiában. - Vasúti utazás az Egyesült-Államokban. - Kossuth Baltimoreban. - Kossuth Washingtonban. - Kossuth fogadtatása a szenátorok házában. - Kossuth fogadtatása a képviselők házában. - Indiánok tisztelgése Kossuthnál. - Kossuth anyja halálának híre. - Kossuth Annapolisban. - Kossuth Harrisburgban. - Pittsburgba utazási kellemetlenségek. - Kossuth Pittsburgban. - Kellemetlen útutazás Pittsburgban. - Kossuth Clevelandban. - Kossuth Columbusban. - Kossuth Cincinnatiában. - Szellendőzők. - Cincinnati leírása. - Utazás Indianopolisba. - Kossuth Indianopolisban. - Kossuth Madissonban. - Kossuth Louisvillen. - Utazás Saint-Louisba. - Kossuth Saint-Louisban. - Saint Louis leírása. - Utazás New-Orleansba. - Kossuth New-Orleansban. - Lunch (ozsonna). - Methodista istenitizetlet. - New-Orleans leírása. - Utazás vissza New-Yorkba. - Megállás Mobilban. - Utazás folytatása s megállás Montgomeryben. - A kis folyói gőzhajók leírása. - Utazás folytatása New-Yorkba. - Kossuth visszerkezett New-Yorkba. - Kossuth meglátogatta még Worcester, Boston, - Kossuth Bostonban. - Kossuth ismét New-Yorkban. - Julius 4-ike New-Yorkban. - Kossuth elutazása Angolországba. - Kossuth elleni vád s annak megrázolása

VASÁRNAPI UJSÁG

15-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, ÁPRILIS 10. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Külföldi előfizetésekre a postai... Képföldi előfizetésekre a postai... Képföldi előfizetésekre a postai...

HERMAN OTTÓ.

TERMÉSZETTUDOMÁNYOK Magyarországon sem szükkölködtek oly férfiak nélkül, kik azokat már régebben eredeti kutatások alapján, mondhatnók, általános jellegük mellett is nemzeti alapon művelték irodalmilag. A magyarokra sem maradt hatás nélkül Linné nagy reformátori munkája s voltak igen kitünő természettudományi írónk, kik európai magaslaton, de határozott nemzeti szellemben gyönyörűen irtak. Sőt még Darwinnak is akadt magyar előhírnöke Tóth Pál verőcezi ref. pap személyében, ki lefordította s kitünő jegyzetekkel látta el Bonnet francia filozofus nagy munkáját.

Ez a nemzeti tudományos irány tetőpontját érte el Diószegi és Fazekas botanikájában és Földi János állattanában és ha a természettudományok irodalmi művelése ez irányban marad, sokra vihettük volna, mert nem csak a tudomány részesült volna ápolásban, hanem a nemzet igazi művelődési szükségéhez mért eljárás is követünk volna.

A század elejéig követett ez az irány eltemette az európai nagy reakció s a reá következett nyelvújítás, mely megszakította a nemzet és a tudomány közötti szoros kapcsolatot. A tudomány nálunk is ezéhes szint öltött s a magyarság régiebb, helyes tudományos törekvésének tudata annyira veszendőbe ment, hogy még Toldy Ferencz, a magyar irodalomtörténet megalapítója sem méltatta figyelmére.

A magyar természettudományi társulat kezdetben szintén ezzel az áramlattal tartott; de utóbb - kivált Szily Kálmán befolyása alatt - fölísmerte az igazi irányt, melyet követnie kell, ha meddőnek maradni nem akar, hogy t. i. a tudományak is vannak közművelődési, tehát nemzeti feladatai s ezeket csak a nemzet művelődési állapotának, szellemi ifjúságának számbavételével és fölelevenítésével lehet és kell is teljesíteni.

Azok között, a kik a természettudományok irodalmi művelése terén azon vannak, hogy a tudomány és nemzeti élet közti szerves kapcsolat létrehozzák és erősítsék, a legkiválóbb egyike Herman Ottó, kinek a 'Magyar Halászat'ról most megjelent s lapunkban ismételve ismertett könyve valóságos esemény gyánant fogadtatik tudományos irodalmunkban.

Herman Ottó, kinek természetkutató öltözetben, halászati eszközökkel körülvelt alakját ez

HERMAN OTTÓ HALÁSZATI TANULMÁNY-UTJÁN.

3132 A Dr. VASKOVITS-féle Vizgyógyintézet Budapest, I., városmajor-utca 64. szám. Gyógyeszközök: Vizgyógymód, villamosítás és massage. Jó eredménnyel kezeltek különösen a következő betegségeket: Általános alkati és vérbetegségek, mint sápkór és gúnylykór; továbbá gerinczagi és ideg-bántalmak, gerincz-egy-sorvadás, bémálások, görségek, főfájás, szédülés, gége- és tüdőgyulladás és egyéb mellbajok. Idült gyomorhurut, malacia bélelkedések, Cris és húsvány, valamint aranyeres bántalmak és különféle női bajok stb. - A svábhegyi vizgyógyintézet május 15-én nyitlik meg. - Igen kellemes és díszes gyógyhely. Az intézetet és vizgyógymódot ismertető könyvecskét szívesen küld ingyen és bérmentve az igazgatóság.